

Párt- és mederbiztosítás

A munka 20 millió forintba kerül

A Tisza szabályozásának és a Tisza-völgy ármentesítésének nagy munkálatai jó részt befejeződtek a múlt században, a folyó azonban napjainkig adott munkát az utódoknak. Szegednél most vagyunk szemtanúi a partfal rekonstrukciójának, amelyhez mérhető nagyszabású munka régóta nem volt a Tiszának ezen a szakaszán. Az alsó Tisza-vidéken a ma történő folyószabályozási feladatokról nem tévesztik szem elől a hagyományokat, az előzményeket és az egyetemes szemléletet. A Tiszán folyó nagy munkákról beszélgettünk dr. Simády Bélával, az ATIVIZIG igazgatójával és Török Imre mérnökkel, műszaki szaktanácsadóval.

A folyó kanyarulatainak átvágását és a töltések kiépítését elődeink lényegében elvégezték — mondotta dr. Simády Béla, majd így folytatta: — Az árvízszintek emelkedése miatt és a biztonság fokozása érdekében napjaink feladata a védtöltések magasítása, erősítése és a kialakult új meder, az új kanyarulatok biztosítása. A vízlepcsők építésével és működésükkel az utóbbi feladat lényegesen növekedett. A közeljövőben területünkön két vízlepcső hatása fog érvényesülni a folyómederre. Az első az 1975 végére megépülő törökbecsei, amely az országhatártól 97 kilométerre épül. Ezt követi majd később a tervezési előkészü-

tek alatt álló csongrádi vízlepcső.

— Milyen lényeges változásokkal számolhatunk a törökbecsei vízlepcső működésekor?

— Az Alsótiszavidéki Vízügyi Igazgatósághoz tartozó folyószakaszon lényegesen megváltoznak a sebességviszonyok, a vízállások és a vízszintes, ennek következtében másképpen mozgatható hordalékát a folyó, a tavaszi olvadáskor pedig a levonuló jégtáblák módosult mozgására is számíthatunk — válaszolta Török Imre, majd hozzátette: a tervezett duzzasztási szintből következő, hogy a korábban nulla vízszintre kiépített kisvízi szabályozási művek állandó vízborításával kell számolnunk. A tervezett nyári duzzasztási minimum 143 centiméter lesz Szegednél, a maximális duzzasztási szint pedig 203 centiméter. Ez érezhetően majd hatással lesz a vízszintre, az esztendőből mintegy 230 napon át.

— A törökbecsei vízlepcső várható hatására számítva tervez-e mederrendezést és partbiztosítást az ATIVIZIG a szegedi partfal építésén kívül?

— A törökbecsei vízlepcső hatásterületén a folyószabályozásra a jugoszláv vízügyi szervekkel közös tanulmányterv és program készült — válaszolta dr. Simády Béla. — Annak alapján magyar területen két ütemben a következő művek építésére kerülhet sor. Első

ütemben a szegedi partfal átépítéséhez kapcsolódó mederszabályozás és partbiztosítás készül. Újszegeden az úgynevezett Malina-féle partbiztosítás meghosszabbítása szükséges. Ezt követi a tiszaszabályozási mederrendezés és partbiztosítás. A következő munka a Maros-torok alatti mederrendezés. Második ütemben következnek a Maros-torkolat feletti mederrendezés munkája, majd a gyálai partbiztosítás. A tanulmány a Tiszának ezen a szakaszán közel 15 kilométer hosszan végződő munkát ölel fel, amelynek költsége 165 millió forintba becsülhető.

— Mikor kerül sor a tiszaszabályozási partbiztosításra és mederrendezésre?

A tervezési munka már elkezdődött, s várhatóan jövőre hozzá is kezdünk a kivitelezéshez, amelyhez 20 millió forint szükséges — válaszolta Török Imre, s a továbbiakban indokolta, hogy miért szükséges a Tisza bal partján ezt a munkát megelőzően elkezdeni és befejezni. A hajózó út érdekében végzendő mederrendezésen túl elsősorban árvízvédelmi jelentőséget szolgál az a munka, mivel itt viszonylag keskeny a hullámtér és az utóbbi évek árvizeit követően a meder változásai számottevőek. A magasabb vizek levonulása után, kisvízi időszakban, alkalmanként a szakadó part több méterrel tovább fejlődött a hullámtér felé, és a kanyarulat túlfejlődésének veszélye mellett jelentősen csökkenti a hullámtér. A parthoz közeli nyári hétvégi házakból álló üdülőterület is veszélybe kerülhet. A szabályozandó szakasz a tavalyi üzembe helyezett új ösztönzési szivattyútelep hullámtéri csatornájának a folyóhoz való csatlakozását is érinti, s ezen hely stabilizálása különlegesen fontos.

Az előzetes tanulmány alapján tájékoztatást kaptunk arról is, hogy milyen jellegű munkákat végeznek itt el és milyen hosszan. Az építkezés első ütemében közel két és fél kilométer hosszúságban rőzsepokróra helyezett köszórással készül a mederbiztosítás, amely felett rézsűs kialakítású kőburkolattal ellátott part csatlakozik. E munkálatok fő műszaki adatai a következők: 28 ezer köbméter földet kell megmozgatni, a rőzsepokróc nagysága 55 ezer négyzetméter. Szórássra felhasználnak 16 ezer köbméter követ, burkolásra pedig 7 ezer 500 négyzetmétert. Mind a tervezés, mind pedig a kivitelezés az ATIVIZIG munkája. Az építkezés során a rőzsepokrócot valószínűleg a nálunk kísérletezés alatt álló, de külföldön már kiterjedten alkalmazott műanyag szövetet helyettesítik majd. A föld- és kőmunkákat a szegedi partfalnál már alkalmazott nagyfokú gépesítéssel hajtják végre.

L. F.

Engedményes KERAVILL-vásár

A KERAVILL Vállalat hétfőn kezdődő hagyományos őszi vásárán 10–60 százalékkal olcsóbban kerülnek forgalomba a kijelölt cikkek, mindaddig, amíg a készlet tart. A vállalat mintegy 35 millió forint értékű árut vont be a vásárra; a na-

gyobb értékű tartós fogyasztási cikkek 10 százalékos, a kisebbekre, így a motor-kerekpár- és rádióalkatrészekre 40–60 százalékos engedményt ad. A Szonáta táskarádió például 1030 forint helyett 895 forintért kapható.

Javuló feltételek

Nap mint nap tapasztalhatjuk, hogy a munkásművelődés ügye nem sláger, hanem társadalmunk széles rétegeit érintő, hosszú távú feladat. A munkásfiatalokkal találkozhatunk az iskolapadokban, a tankönyveket árusító boltokban, munkásemberek sokasága bővíti szakmai ismereteit az egyre szaporodó és differenciálódó tanfolyamokon. Minden főrumon komolyan veszik fontosságát, kerek, kutató, a továbblépés lehetőségeit, a meglevő eredményeket jó kiindulásnak tekintik, és azoknak túlszárnyalására törekednek. Mert bármilyen szép eredményekkel is dicsekedhetünk, nagyon sok még a tennivaló. Néhány tény, adat.

1. Az 1970–71. és 1973–74. közötti években az általános iskolákban vizsgát tett munkások száma 410-ről 1118-ra, a középiskolákban tanulók száma 1700-ról 2440-re, a szakmai képzésben résztvevőké 4888-ról 5800-ra emelkedett. Ez azt jelenti, hogy a Csongrád megyében dolgozó 77 ezer munkásból tízezeren tanulnak évente; fejezik be az általános iskolát, vesznek részt szakmai tanfolyamokon, továbbképzésben.

2. Egyértelmű öröm fogadta, hogy a szakmunkások három év alatt megszerezték az érettségi bizonyítványt. Ez a lehetőség ugrásszerűen megnövelte a tanulási kedvet, különösen a fiatal szakmunkások körében. Olyannyira, hogy az idén ősszel közel 300-an jelentkeztek, de mindössze 80-at vettek fel közülük a hároméves tanfolyamra.

3. Egyre nőnek gazdasági feladataink, gyorsul a technikai fejlődés. Ennek a fejlődésnek a következménye, hogy az üzemek, vállalatok munkásait általában 5–8 évenként tovább kell képezni, mert elavulnak szakmai ismereteik. Ennek az ütemnek megfelelően például a KSZV-nél az 1974–75-ös oktatási évben a 6542 dolgozóból 1033-at vettek be egyetemi, főiskolai, középfokú és általános iskolai oktatási formákba, szakmunkásképzésbe, és egyéb, vállalati szintű tanfolyamok továbbképzésbe. Az arány rendkívül kedvező, a munkások 15 százaléka. De mindenütt ilyen következtetés és tervszerű-e a munkások képzéséről való gondoskodás?

Elgondolkodtató jelenségek. A legörvendetesebb tény, hogy érezhetően nőtt a munkások körében a tanulási kedv. Ez természetesen összefügg az ipar szerkezetének változásával, a technikai bázis korszerűsödésével, egyszerűen azzal, hogy javultak a munkások művelődésének feltételei. Egyre több dolgozó érzi az általános és szakmai műveltség szükségességét, az ismeretek bővítésének sarkalló parancsát, a tanulást és művelődést folyamatos-ságának igényét. Többek között ezért is találkozott szerencsés időpontban a társadalmi igény és a közművelődési határozat által meghatározott feladatok rendszere. Hiszen ennek a határozatnak szellemében országgyűlési meggyorsult a művelődési feltételek felmérése, a kiaknázatlan lehetőségek előbányászása, s az üzemek, vállalatok vezetői láthatóan nagy lendülettel és gondossággal fogtak hozzá a munkásművelődési feladatainak végrehajtásához.

Egyik legfontosabb feladat kétségtelenül az, hogy ne lankadjon, sőt fokozódjon a tanulási, művelődési kedv. „A folyamatos és állandó művelődés szükségének felismerésében kulcsszerepe van a munkahelyi vezetésnek” — olvashatjuk a párt köz-művelődési határozatában. Többek között a szakszervezeteknek, ifjúsági mozgalomnak, a szocialista brigádoknak. Ebben a munkában felmérhetetlen segítséget jelenthet a munkahelyi kollektíva tanulásra serkentő közhangulata, az igényes környezet. Összefügg természetesen ez a probléma az ösztönzési rendszer fejlesztésével is. Az egyéni anyagi ösztönzési rendszernek változatos formái alakultak ki az elmúlt években, viszont a kollektívát és az egyént egyaránt érdekeltté tevő ösztönzési forma kimunkálása még napjaink egyik fontos feladata. Nem megfelelő súlyú és értékű az erkölcsi elismerés, és sok feladatunk van még a tudati tényezők átformálásában is.

A tanulni vágyó munkások, elsősorban fiatalok előtt egyetlen iskolajuttatás sem záródhat be. Ha 300 szakmunkás szeretne érettségi bizonyítványt szerezni, akkor háromszázra kell lehetőséget teremteni a tanulásra. Tudjuk, hogy ez pénzbe, nem is kis pénzbe kerül. Az oktatás, a művelődés anyagi bázisát ennek ellenére elő kell és elő lehet teremteni, közös erőből.

Az idézett harmadik példa a tervszerűség fontosságára figyelmeztet. Kétségtelen, hogy a közművelődési határozat szellemében nőtt az oktatás tervszerűsége, s ennek eredményeként a megye több vállalatánál elkészültek a középtávú, a műszaki fejlesztéssel összehangolt oktatási és továbbképzési tervek. Ezek a tervek egységesen értelmezve egyöntetű keretbe foglalják a korszerű szakismereteket megalapozó, általános alapműveltség felújításában és kiegészítésében, a szakmai, elméleti és gyakorlati oktatás területén, valamint a politikai ismeretek elmélyítésében, a társadalmi tudat fejlesztésében jelentkező feladatokat. A tervek nélkül spontánna, véletlenszerűvé válik az oktató-továbbképző munka, elszakad legfontosabb bázisaitól, a gazdasági tevékenységtől és a politikai munkától. Ugyancsak körültekintő tervezéssel lehet csak megoldani az egyes vállalatok különböző munkahelyen dolgozó, vagy bejáró munkásainak bevonását a különböző oktatási, továbbképzési formákba.

A közművelődési határozat többek között így ír a szakszervezetek feladatairól: „Közművelődési tevékenységeket mindenekelőtt az üzemekben, a munkahelyeken, a munkáscentrumokban, a munkásszállásokon, az üzemi művelődési intézményekben fejtsék ki. Tevékenységük középpontjában a munkásművelődés álljon.” Ennek szellemében végzett felmérést az SZMT kulturális, agitációs és propagandabizottsága a megye 40 ipari, építőipari és mezőgazdasági üzemében, s a felmérés alapján tárgyalta meg a munkások általános és szakmai képzésének helyzetét néhány napja az SZMT elnöksége.

Tandi Lajos

Az iskolatej kálváriája

„Nem isznak elég tejet a gyerekek” — ezt így tételesen kijelentgetjük már évek óta — aztán minden marad a régiben. Azaz mégsem. Elindult az iskolatej-akció, mely arra lett volna hívott, hogy a diákokat a 20 perces szünetekben hozzájuttassák ehhez a fontos tápanyaghoz. S az eredmény? Az első év sikeresnek nem mondható próbálkozásai után az idei tanév sem kecsegtet nagyobb reményekkel. Sőt!

Amint a tejipari vállalatnál megtudtam, Szeged 57 iskolája közül idáig csupán 16 igényelt tejet, azaz hatallat kevesebb, mint amennyi az előző iskolaév végén, tavasszal. Ez azt jelenti, hogy Szeged mintegy 21 ezer tanulója közül a tavalyi 3 ezerrel szemben idáig csupán 1800 kapja meg a felnőttektől ezt a szíveséget.

A felnőttek, akik tehetnének ez ügyben valamit: a tejipari vállalat illetékesei, a pedagógusok, a szülők és a kereskedők! Vegyük csak sorba őket!

A tejipari vállalatnak a megyei tanács végrehajtó bizottsága részére készített beszámolójában olvastuk: „Az iskolatej és -kakaó kiszállítását a vállalat tudja vállalni, forgalmazását, annak lebonyolítását nem. Az eddigi erőfeszítések nagyobb eredménnyel nem jártak. Az iskolák vezetői idegenkednek, s legtöbbször elzárkóznak az iskolatej forgalmazása elől.” Ok tehát a rendelkezéseket felveszik és elszállítják az iskola kapujáig a tejet. S mint megtudtuk, az idei tanév kezdete előtt stencilezett anyagokat osztottak szét az összes alsó- és középfokú iskola igazgatója között az akció megszervezéséről. Idáig úgy tűnik, nem sok sikerrel.

A pedagógusok nem kapnak két kézzel az újabb terhértel után. És meg lehet érteni őket. Idejét múlt — és hazug — felfogás az,

hogy a „nemzet napszámosságának” mindent vállalniuk kell. Végezze mindenki, mi rámeretett. A pedagógusok itt és most neveljen, s ha netán szabad ideje akad, művelődjék, hogy még eredményesebben juttassa szellemi táplálékhoz tanítványait. A tej árusítása, megrendelése, bajlódás a pénzzel a kereskedelmi szakma része, így hát az ÉLÉKER, a MEK, az ÁFESZ — vagy a vendéglátó vállalat dolgozói között kell keresni a megfelelő embert erre a munkára. És néhány iskola — szám szerint 7 — meg is találta. Ahol nincs megfelelő helyiség az árusításra, ott is megoldható egy kis akarattal, hogy 20 percig valahol árusítson a közeli üzlet kereskedője; ha ő sem, akkor az üttörő, a KISZ-szervezet gyerekeire is bízhatja ezt. 14–18 évesekben már van annyi felelősségérzet, hogy rájuk lehet hagyni a rendelést, és a pénz összegyűjtését is. És vannak a gyerekeknek szülei, nagyszülei is: bizonyára akadna, aki esetleg nem dolgozik, vagy nyugdíjas és a megrendelést, valamint a tej kiosztását elvállalná. Naponta 20–30 perces elfoglaltsággal havonta 400–450 forint jövedelem-kiegészítésre tehetne így szert ő is éppúgy, mint az üttörőszervezet, a kereskedő vagy a hivatalsegéd. Ez a jutalék pedig mentesül az általános jövedelemadó alól.

Tehát, kedves felnőttek, nem is teljesen szívességből kellene tehez juttatni a gyerekeket. Egészséges fejlődésükön kívül az a néhány száz forint is ellenszolgáltatás lenne. És bizonyára akad kereskedő, szülő vagy nagyszülő, iskolai közösség, hivatalsegéd, akinek szüksége lenne erre is.

Csak az iskolaigazgatónak meg kellene kérdeznie őket...

Ch. A.

Több műtrágya a mezőgazdaságnak

A Peremartoni Vegyipari Vállalat dolgozói a tervezett mintegy 250 000 tonnán felül 4000 tonna hármas hatóanyagú műtrágyát és 8000 tonna szuperfoszfátot állítanak elő a hazai mezőgazdasági üzemek számára. Képkönyv: szállításra csomagolják a műtrágyát.

